

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Załącznik nr 12
do Regulaminu wyboru projektów
w sposób konkurencyjny

**Zalecenia dotyczące przygotowania
studium wykonalności
dla projektów aplikujących o dofinansowanie
w ramach programu FEnIKS 2021-2027,
działanie FENX.02.03 Infrastruktura
energetyczna**

(wersja 3)

Kraków, 19 grudnia 2023 r.

WSTĘP

Niniejszy dokument ma charakter wskazówek będących podstawą do opracowywania dokumentacji projektowej dla przedsięwzięć inwestycyjnych realizowanych w ramach działania FENX.02.03 programu FENIKS 2021-2027. Głównym celem tego dokumentu jest wskazanie elementów koniecznych do opisanego w Studium Wykonalności (dalej: SW) jako uzupełnienia informacji zawartych we Wniosku o Dofinansowanie (dalej: WoD) oraz załącznikach, jednak ze względu na ograniczone miejsce zaprezentowanych jedynie skrótowo. Dokument ma również ułatwić Wnioskodawcom proces przygotowywania SW, a szczególnie analizy kosztów i korzyści, poprzez usystematyzowanie pojęć i wprowadzenie jednolitych założeń.

SW powinno zawierać wszelkie informacje konieczne do wypełnienia WoD, w szczególności w zakresie analizy techniczno-technologicznej, finansowej (w tym obliczenia maksymalnego poziomu dofinansowania), analizy społeczno – gospodarczej oraz analizy ryzyka i wrażliwości. Dopuszcza się możliwość opracowania analizy kosztów i korzyści jako odrębnego dokumentu lub jako załącznik do SW.

Wypełnienie WoD powinno być oparte o informacje udokumentowane w SW. Jeśli dany projekt stanowi etap większego przedsięwzięcia, zakres SW powinien obejmować najważniejsze informacje na temat całości przedsięwzięcia. Wszystkie analizy muszą odnosić się jednak bezpośrednio do etapu objętego WoD i muszą być aktualne (zawierać aktualne założenia). Jeżeli etap objęty WoD był uwzględniany w SW dla całego przedsięwzięcia, Wnioskodawca powinien także dostarczyć podsumowanie najważniejszych elementów SW, wykonanego dla całego przedsięwzięcia.

Przy redagowaniu poszczególnych rozdziałów SW zaleca się zwięzłość i klarowność, unikanie zbędnej drobiazgowości jak i ogólności opisów, mając na uwadze, że rezultatem projektu będą udokumentowane lub uprawdopodobnione w treści zmiany ekonomiczno-społeczne, jakie będą miały miejsce w bliższym i dalszym otoczeniu gospodarczym Wnioskodawcy po zrealizowaniu projektu.

Należy zwrócić szczególną uwagę na zgodność treści SW ze stanem rzeczywistym, zwłaszcza w zakresie analiz i projekcji stanu bieżącego i oczekiwanego opisywanego przedsięwzięcia. Nadmierny, nieuzasadniony optymizm jak i pesymizm może stać się powodem niezyskania przez projekt oceny zapewniającej dofinansowanie, bądź udzielenie dofinansowania w nadmiernej wysokości, co będzie miało konsekwencje na etapie wdrażania projektu. WoD i SW są dokumentami bezpośrednio ze sobą powiązanymi - SW uzasadnia i wyjaśnia tezy, fakty i dane zamieszczone w WoD, a więc jakiegokolwiek rozbieżności pomiędzy tymi dokumentami podważają wiarygodność WoD i mogą być powodem obniżenia oceny.

PRZYKŁADOWA STRUKTURA WYBRANYCH ELEMENTÓW STUDIUM WYKONALNOŚCI

1. Informacje o inwestorze i podmiotach współpracujących

1.1 Nazwa inwestora

Dane podmiotu – inwestora

1.2 Analiza administracyjna, organizacyjna i prawna inwestora

Opisać należy formę prawną inwestora, strukturę własności, powiązania kapitałowe i organizacyjne z innymi podmiotami oraz krótką historię funkcjonowania przedsiębiorstwa na rynku. Jeśli Wnioskodawca planuje w okresie realizacji zmiany w tym zakresie – należy wskazać ich zakres oraz przewidywany termin dokonania zmian.

Wnioskodawca powinien przedstawić informacje o koncesjach i zezwoleniach wymaganych do prowadzenia działalności związanej z realizacją projektu (jeśli Wnioskodawca ich nie posiada – opisać na jakim etapie uzyskiwania dokumentu się znajduje oraz wskazać przewidywany termin uzyskania).

1.3 Struktura własnościowa

Należy podać główne elementy infrastruktury zarządzanej przez Wnioskodawcę: struktura własności i wzajemne zależności pomiędzy podmiotami w ramach zarządzanej infrastruktury. Opisać należy także w sposób ogólny charakterystykę własnościową infrastruktury w sektorze, w którym Wnioskodawca prowadzi działalność objętą WoD.

1.4 Opis techniczny zarządzanej infrastruktury

Należy podać opis (parametry techniczne) istniejącej, zarządzanej przez Wnioskodawcę infrastruktury związanej z realizacją projektu. Opisać trzeba także w sposób ogólny charakterystykę techniczną infrastruktury w sektorze, w którym Wnioskodawca prowadzi działalność objętą wnioskiem i związaną bezpośrednio z realizacją projektu.

1.5 Model instytucjonalny projektu – trwałość i wykonalność organizacyjna

Opisać należy sposób zarządzania projektem:

- wskazać strukturę instytucjonalną zarządzania realizacją projektu.
Czy w ramach zarządzania projektem Wnioskodawca planuje skorzystać z usług inwestora zastępczego lub inżyniera kontraktu, czy też planuje zarządzać inwestycją za pomocą własnych zasobów kadrowych. Jeżeli zarządzanie zostanie powierzone podmiotowi trzeciemu, należy opisać sposób wyboru tego podmiotu. W przypadku wykorzystania własnej kadry konieczne jest wskazanie sposobu powołania jednostki, bądź utworzenia mniej lub bardziej formalnej komórki wewnątrz organizacji odpowiedzialnej za proces zarządzania wraz z opisem kompetencji w tej jednostce.
- wskazać instytucje upoważnione do ponoszenia wydatków kwalifikowanych, partnerów realizacji projektu (instytucje partycypujące w kosztach);
- wskazać sposób wyłonienia/wskazania partnerów wraz z opisem ich praw i obowiązków;
- opisać zaangażowanie tych podmiotów w projekt (przygotowanie, realizacja projektu – np. sporządzenie dokumentacji, wybór wykonawców itp.).

Wskazać należy również strukturę zarządzania infrastrukturą powstałą w wyniku realizacji projektu w szczególności informując o charakterze i strukturze własności powstałej infrastruktury i elementów towarzyszących (tam gdzie to zasadne rozdzielając funkcję inwestora i operatora).

Jeżeli Projekt będzie eksploatowany przez inny podmiot, niż Wnioskodawca, konieczny jest opis zakładanych rozwiązań formalnych, organizacyjnych i prawnych (ewentualnie opis stosownej umowy), które powinny zawierać między innymi następujące elementy:

- szczegółowy opis świadczonych usług;

- wymagania co do standardów usług (np. oferowana funkcjonalność, parametry techniczne, kryteria jakości i dostępności usługi);
- zasady naliczania i poziom opłat dla użytkowników (taryfowanie);
- skutki niewykonania, bądź nienależytego wykonania umowy oraz tryb jej rozwiązania;
- sposób zapewnienia dotrzymania założonej jakości.

Opis ten będzie podstawą do oceny kryterium *Trwałość projektu* zgodnie z art. 65 CPR.

2. Przedmiot studium wykonalności

2.1. Tytuł projektu

Tytuł projektu powinien w sposób jednoznaczny określać cele projektu, identyfikować obszar, na którym projekt będzie realizowany. Jeżeli projekt jest realizacją pewnego etapu większej inwestycji, powinno to być zaznaczone w tytule projektu.

Tytuł nie powinien ulegać modyfikacji po złożeniu WoD i powinien, o ile to możliwe, być używany w całej dokumentacji związanej z realizacją projektu.

2.2. Cele studium wykonalności oraz główne wnioski z przeprowadzonych analiz

Należy opisać cel sporządzenia SW, biorąc pod uwagę specyfikę sektora, wymagania stawiane projektom przez zapisy programu FEnKS 2021-2027 oraz zasady finansowania inwestycji ze środków publicznych, w szczególności funduszy strukturalnych UE.

Niezbędne jest przedstawienie analizy projektu z punktu widzenia inwestora w aspekcie finansowym, technicznym, organizacyjnym, prawnym, ekologiczno-przestrzennym, społeczno-gospodarczym oraz politycznym.

W związku z tym konieczne jest przedstawienie skrótowego przeglądu kluczowych informacji o projekcie, dotyczących określenia:

- realizacji polityk horyzontalnych,
- bezpośrednich i pośrednich celów projektu,
- wskaźników realizacji projektu zgodnie z WoD,
- planowanych nakładów inwestycyjnych,
- trwałości finansowej.

Odniesić się należy także do zgodności z politykami horyzontalnymi Unii Europejskiej, przedstawić efekty realizacji projektu i jego znaczenie dla kraju i regionów, na które projekt ma oddziaływanie.

Konieczne jest także przedstawienie wyników analizy wariantowej realizacji projektu i wyboru wariantu optymalnego, zarówno z ekonomicznego jak i środowiskowego punktu widzenia.

WoD powinien być sformułowany prostym, nietechnicznym językiem. Informacje prezentowane powinny być w taki sposób, aby możliwe było odniesienie się do każdego z kryteriów oceny projektów. Przy czym zwrócić należy uwagę, że synteza informacji podana w danym rozdziale powinna mieć swoje rozwinięcie w kolejnych rozdziałach dokumentu.

3. Opis projektu

Opisując projekt należy kierować się poniższymi wskazówkami.

Projekt stanowi serię działań, spełniających określone funkcje techniczne oraz zmierzających do osiągnięcia założonych celów określonych wskaźnikami. Projekt charakteryzuje się możliwością wyraźnego wyodrębnienia ram czasowych realizacji, budżetu oraz organizacji. Działania w ramach projektu mają charakter jednorazowy, zaś ich celem jest doprowadzenie do rozwiązania problemu lub grupy problemów (osiągnięcia stanu pożądanego – celu) lub przyczynienie się do zminimalizowania problemów i wynikających z niego skutków.

Projektem w rozumieniu niniejszego zakresu SW może być także etap większego przedsięwzięcia, który jest wydzielony i możliwy do realizacji z zakończeniem umożliwiającym eksploatację danego

elementu infrastruktury. Wówczas poszczególne podrozdziały powinny odnosić się zarówno do projektu – przedmiotu SW oraz szerszego przedsięwzięcia, którego etapem jest przedmiot analiz.

3.1. Uzasadnienie realizacji projektu oraz jego zakresu

Przedstawić należy ogólną charakterystykę obszaru, na którym realizowany będzie projekt w szczególności z uwzględnieniem tych cech, które z punktu widzenia rozwojowego oraz środowiskowego są problematyczne, a na które realizacja projektu będzie pozytywnie oddziaływać.

Opis powinien zawierać informacje na temat braków występujących w systemie i ich konsekwencji zarówno w wąskim ujęciu (obszaru realizacji projektu) jak i szerokim ujęciu – oddziaływania sektora na gospodarkę na poziomie kraju.

Przedstawić należy także krótko sposób, w jaki realizacja projektu przyczyni się do wypełnienia zaprezentowanych braków.

W zakresie projektów dotyczących dystrybucji energii czy gazu, w skali mikro konieczny jest opis potencjalnych odbiorców występujących na danym terenie, związanych bezpośrednio z produktami/usługami, które będą oferowane dzięki realizacji projektu. Na podstawie przeprowadzonej analizy popytu należy wykazać, w jakim stopniu inwestycja zaspokoi z jednej strony popyt na usługi dystrybucji, z drugiej zaś wskaże na potencjał pro-środowiskowego oddziaływania projektu w tym efektywność energetyczną.

Opis projektu powinien zawierać zastosowanie i wdrażanie inteligentnych funkcjonalności sieci.

3.2. Zakres projektu

Opisać należy przewidziane w ramach projektu roboty, dostawy, usługi oraz inne niezbędne działania towarzyszące bezpośrednio/pośrednio związane z projektem, w tym opis przyjętej koncepcji techniczno-technologicznej.

Opis ten powinien zawierać szczegółową charakterystykę przyjętych rozwiązań technicznych i technologicznych, wraz z przedstawieniem podstawowych parametrów takich jak długość, średnica, moc, przepustowość, rodzaj materiałów.

Należy ponadto wykazać, że:

- przyjęte rozwiązania techniczne i technologiczne są zgodne z najlepszą praktyką w danej dziedzinie i są optymalne pod względem zaspokojenia popytu ze strony użytkowników;
- dzięki zastosowaniu wybranych technologii oraz rozwiązań uzyskane zostaną funkcjonalności inteligentnej infrastruktury;
- zostaną wdrożone nowe systemy energetyczne.

W przypadku, gdy projekt jest etapem ogólnego/większego przedsięwzięcia, przedstawiony zostanie opis proponowanych etapów realizacji, wyjaśniając czy są one technicznie i finansowo niezależne.

3.3. Lokalizacja oraz planowany obszar oddziaływania projektu

Należy podać lokalizację/lokalizacje projektu (województwo, powiat, gmina). Warto zaznaczyć, czy zgodnie z zapisami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego (KSRR) projekt jest realizowany na obszarze strategicznej interwencji:

- miasta średnie¹ tracące funkcje społeczno-gospodarcze;
- obszar zagrożony trwałą marginalizacją;
- obszar Polski Wschodniej;
- obszar Śląska².

¹ Miasta średnie – powyżej 20 tysięcy mieszkańców oraz te, które liczą powyżej 15 tysięcy mieszkańców i są jednocześnie stolicami powiatów, z wyłączeniem miast wojewódzkich (<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/wiadomosci/wielki-urok-srednich-miast/> data odczytu 4.01.2023).

² Aktualizacja delimitacji obszarów strategicznej interwencji jest dostępna pod adresem:

Na podstawie dostępnych danych społeczno-ekonomicznych danego regionu, czy własnych analiz (demograficznych, ekonomicznych, środowiskowych itp.) Wnioskodawca powinien wskazać aspekty lokalizacji geograficznej projektu (lokalny, ponadlokalny, regionalny, ponadregionalny) uzasadniające jego realizację. Jako załącznik do WoD dołącza się mapę, na której będzie zaznaczony obszar realizacji projektu. W SW mogą znaleźć się inne dodatkowe mapy uszczegóławiające informacje na temat lokalizacji.

3.4. Cele projektu

Formułując cel bezpośredni oraz cele ogólne/pośrednie projektu należy jednoznacznie wskazać zgodność projektu z celami Programu, osi priorytetowej oraz działania FENX.02.03. Cel bezpośredni musi wynikać ze zidentyfikowanych problemów, czyli odpowiadać na zapotrzebowanie sektora. Cele ogólne/pośrednie są skutkiem osiągnięcia celu bezpośredniego, zarówno w obszarze zainteresowania przedsiębiorstwa jak i poza nim.

Ponadto należy opisać i uzasadnić cele realizacji projektu wynikające z rodzaju i wartości wskaźników określonych w WoD.

W odniesieniu do wszystkich przedstawionych wskaźników – jeżeli w WoD nie będzie możliwości szczegółowego opisu – należy podać źródła danych, na podstawie których możliwa będzie weryfikacja ich osiągnięcia, oraz metodologię obliczania (w przypadku wskaźników, dla których nie będzie możliwe powołanie się na konkretny dokument).

Dla projektów z zakresu przesyłu i dystrybucji gazu konieczny jest szczegółowy opis przygotowania sieci do wprowadzenia do systemu gazów odnawialnych i niskoemisyjnych oraz przygotowanie infrastruktury do zapewnienia możliwości zastąpienia instalacji zasilanych stałymi paliwami kopalnymi, inteligentną infrastrukturą i instalacją gazową.

3.5. Opis osiągniętych inteligentnych funkcjonalności

W oparciu o charakter oraz technologie zastosowane w ramach realizacji projektu należy wymienić oraz uzasadnić możliwie szczegółowo założone do osiągnięcia funkcjonalności inteligentnej sieci elektroenergetycznej/gazowej. W uzasadnieniu należy odnieść się zarówno do aspektu technologicznego jak i ekonomicznego oddziaływania projektu.

Opis ten powinien być rozszerzeniem informacji zawartych w WoD pod kątem oceny kryterium *liczba inteligentnych funkcjonalności*, a w przypadku projektów dotyczących dystrybucji energii elektrycznej także kryterium *minimalna liczba funkcjonalności inteligentnej sieci elektroenergetycznej przyczyniających się do rozwoju OZE*.

3.6. Efektywność projektu

Zaprezentowany opis powinien czytelnie wykazać sposób ustalania odpowiednich efektów. W związku z tym dla każdego z opisywanych wskaźników treść powinna prezentować logicznie następujące elementy:

- a) ustalenie i opis metodyki,
- b) analizy,
- c) wyniki - opis oraz interpretacja.

Dystrybucja energii elektrycznej

Należy opisać, odnosząc się do informacji zawartej w WoD, w jaki sposób projekt przyczyni się do:

- rozwoju OZE poprzez zwiększenie mocy sieci na obszarze oddziaływania projektu;
- rozwoju elektromobilności transportu zbiorowego w mieście średnim, mieście wojewódzkim, na terenie związku metropolitalnego lub w gminach wiejskich lub miejsko-wiejskich albo punktów ładowania pojazdów elektrycznych na drogach krajowych, wojewódzkich lub powiatowych;

- zmniejszenia strat energii w sieciach przesyłowych/dystrybucyjnych na obszarze realizacji projektu.

Należy wskazać założenia i obliczenia, na podstawie których zostały określone wskaźniki oraz sposób weryfikacji osiągnięcia zaplanowanej wartości docelowej wskaźników po zakończeniu projektu.

Przesył i dystrybucja gazu

Należy opisać, odnosząc się do informacji zawartej w WoD, czy i w jaki sposób projekt:

- w całości lub w części dotyczy stworzenia możliwości likwidacji węglowych źródeł pozyskiwania energii. Ocena dokonywana będzie w oparciu o dane na poziomie gmin;
- przyczynia się do zwiększenia objętości przesyłanych i dystrybuowanych gazów zdekarbonizowanych, tj. biometan, odnawialny wodór czy syngaz.

Należy również opisać oraz podać efektywność kosztową projektu w odniesieniu do realizowanej sieci wc, psc, sc, nc. Efektywność liczona jest jako nakłady środków UE na zmodernizowaną lub wybudowaną gazową sieć przesyłową lub dystrybucyjną (PLN/1 km).

3.7. Realizacja warunków podstawowych i zasad horyzontalnych

Należy opisać możliwie szczegółowo w jaki sposób Wnioskodawca realizując projekt będzie przyczyniał się do realizacji następujących warunków podstawowych określonych w rozdz. 4 programu FEnIKS 2021-2027:

- skuteczne mechanizmy monitorowania rynku zamówień publicznych;
- narzędzia i zdolności umożliwiające skuteczne stosowanie zasad pomocy państwa;
- skuteczne stosowanie i wdrażanie Karty praw podstawowych UE;
- wdrażanie i stosowanie Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE oraz zgodność projektu z zasadami równości szans, włączenia społecznego i niedyskryminacji;
- wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych, **w tym metanu.**

W tym celu należy opisać i uzasadnić w jaki sposób zapewniona zostanie zgodność projektu z:

- ustawą Prawo zamówień publicznych,
- ustawą o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej,
- Kartą praw podstawowych UE (KPP),
- Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych zgodnie z decyzją Rady 2010/48 /WE – Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 (KPON);
- Krajowym planem na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030.

W zakresie realizacji polityk równościowych konieczne jest odniesienie się do następujących zagadnień:

Należy w szczególności opisać, czy i jakie działania z zakresu równości szans i przeciwdziałania dyskryminacji są lub będą realizowane albo zostały już zrealizowane zgodnie z założeniami określonymi w KPP i KPON.

Punktem wyjścia do analizy w zakresie zapewnienia zgodności projektu z KPP, powinno być odniesienie się przez Wnioskodawcę do niżej wymienionych praw i wolności:

- **Prawa do ochrony danych osobowych (artykuł 8)** – zalecany opis w zakresie zgodności działań Wnioskodawcy z ustawą o ochronie danych osobowych, Rozporządzeniem w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólnym rozporządzeniem o ochronie danych) oraz planowane działania zapewniające zgodność z *Wytycznymi dot. warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2021-27.*

- **Wolności myśli, sumienia i religii (artykuł 10)** – zalecany opis mechanizmów lub ogólnych praktyk przyjętych w organizacji w zakresie zgodności działań Wnioskodawcy z art. 53 Konstytucji RP oraz ustawą o gwarancjach wolności sumienia i wyznania.
- **Wolności wypowiedzi i informacji (artykuł 11)** – zalecany opis w zakresie zgodności działań Wnioskodawcy z *Wytycznymi w zakresie informacji i promocji*.
- **Wolności wyboru zawodu i prawa do podejmowania pracy (artykuł 15)** - zalecany opis w zakresie zgodności działań Wnioskodawcy z Kodeksem pracy, ustawą o wdrożeniu niektórych przepisów UE w zakresie równego traktowania oraz *Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027*.
- **Prawa własności (artykuł 17)** – zalecany opis w zakresie zgodności działań Wnioskodawcy z ustawą o gospodarce nieruchomościami, ustawą o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych, **ustawą o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu** i ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych.
- **Prawa do równości wobec prawa i równości kobiet i mężczyzn, prawa osób w podeszłym wieku i integracji osób niepełnosprawnych (artykuł 20, 23 oraz 25 i 26)** – zalecany opis w zakresie zgodności działań Wnioskodawcy z Kodeksem pracy, ustawą o wdrożeniu niektórych przepisów UE w zakresie równego traktowania oraz *Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027*.
- **Prawa do niedyskryminacji (artykuł 21)** - zalecany opis w zakresie zgodności działań Wnioskodawcy z Kodeksem pracy, Europejską Konwencją o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, ustawą o wdrożeniu niektórych przepisów UE w zakresie równego traktowania oraz *Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027*.
- **Różnorodności kulturowej, religijnej i językowej (artykuł 22)** – zalecany opis w zakresie zgodności działań Wnioskodawcy z art. 17 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, art. 167 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub aktów wykonawczych do tego przepisu oraz art. 3 ust. 3 akapit czwarty Traktatu o Unii Europejskiej, np. poprzez opisanie mechanizmów lub ogólnych polityk poszanowania lub promowania różnorodności kulturowej w organizacji.
- **Wysokiego poziom ochrony środowiska (artykuł 37)** – zalecany opis w zakresie zgodności działań Wnioskodawcy ustawą Prawo ochrony środowiska, ustawą o ochronie przyrody, ustawą o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Punktem wyjścia do analizy w zakresie zapewnienia zgodności projektu z KPON powinno być odniesienie się przez Wnioskodawcę do niżej wymienionych przepisów:

- Artykuł 5 Równość i niedyskryminacja;
- Artykuł 6 Niepełnosprawne kobiety;
- Artykuł 8 Podnoszenie świadomości;
- Artykuł 9 Dostępność;
- Artykuł 21 Wolność wypowiedzi i wyrażania opinii oraz dostęp do informacji;
- Artykuł 22 Poszanowanie prywatności;
- Artykuł 27 Praca i zatrudnienie.

Należy mieć na uwadze, że zapewnienie zgodności z ww. przepisami KPP i KPON, jest obowiązkiem Beneficjenta wynikającym z postanowień umowy o dofinansowanie.

3.8. Standardy dostępności w projektach realizowanych w ramach Działania FEnIKS.02.03

W tej części SW, Wnioskodawca powinien opisać wszelkie działania podejmowane na rzecz włączenia społecznego i niedyskryminacji. Opis w tym zakresie powinien uwzględniać bariery zidentyfikowane w dokumencie „Analiza Priorytetów I i II Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027 pod kątem identyfikacji grup docelowych, które mogą być narażone na dyskryminację”.

Zapisy ujmowane w WoD oraz w SW nie powinny mieć charakteru wyłącznie deklaratywnego, ale powinny odnieść się do odpowiednich regulacji wewnętrznych Wnioskodawcy oraz wskazać konkretne dokumenty i działania zapewniające zgodność z poszczególnymi standardami dostępności.

Konieczne jest wskazanie, czy projekt spełnia wymogi określone w Standardach dostępności dla polityki spójności 2021-2027 (zał. nr 2 do *Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych*), tj. standardy dostępności: architektoniczny, cyfrowy, informacyjno-promocyjny, transportowy, szkoleniowy. Opis w tym zakresie powinien się odnosić zarówno do sposobu realizacji i zakresu projektu, jak i do Wnioskodawcy.

Poniżej omówiono kluczowe zagadnienia w odniesieniu do poszczególnych standardów dostępności.

W odniesieniu do standardu transportowego należy wskazać, że standard ten nie ma zastosowania w ramach działania FEnIKS.02.03 ze względu na brak aspektów transportowych w realizowanych projektach.

W przypadku standardu architektonicznego, spełnienie standardu należy opisać odrębnie w odniesieniu do produktów projektu oraz w odniesieniu do Wnioskodawcy.

W zakresie odnoszącym się do produktów projektu, standard ten może nie znajdować zastosowania. W takim przypadku Wnioskodawca powinien wykazać, że obowiązek stosowania zasad uniwersalnego projektowania i racjonalnych usprawnień nie dotyczy produktów projektu **oraz powołać się na właściwe akty prawa regulujące ww. kwestie.**

Wśród kluczowych przepisów w tym obszarze można wymienić np.:

- przepisy techniczno-budowlane (wydane na podstawie art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane), w tym: rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie, rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie;
- ustawę Prawo budowlane;
- ustawę z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami;
- standardy techniczne OSD/OSP.

Uwzględniając charakter i zakres projektu należy wskazać, które regulacje mają w danym przypadku zastosowanie.

W zakresie odnoszącym się do Wnioskodawcy konieczne jest wykazanie spełnienia standardu architektonicznego, przynajmniej poprzez wskazanie, w jaki sposób budynek biurowy – siedziba Wnioskodawcy i jej bezpośrednie otoczenie dostosowane będą do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, np. miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych, dostęp do budynku, winda w budynku, itp.

W odniesieniu do standardu cyfrowego, informacyjno-promocyjnego i szkoleniowego Wnioskodawca powinien załączyć opis dobrych praktyk w zakresie zarządzania personelem projektu, informowania o produktach projektu, promowania projektu z uwzględnieniem zidentyfikowanych w tym obszarze barier.

Przykładem dobrych praktyk w obszarze zatrudnienia może być np. stosowanie rozwiązań work-life balance, procedury przeciwdziałania dyskryminacji i mobbingowi w miejscu pracy, przeprowadzenie audytu w miejscu pracy pod kątem równości wynagrodzeń, przeszkolenie wszystkich zatrudnionych osób w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji i mobbingowi w miejscu pracy, przeszkolenie pracowników w zakresie przeciwdziałania utrwalania stereotypów, uprzedzeniem i szkodliwym praktykom nierównego traktowania osób ze względu na wiek, płeć, czy też niepełnosprawność.

4. Plan wdrożenia i funkcjonowania projektu

4.1. Harmonogram realizacji

Należy przedstawić ramy czasowe realizacji projektu, uwzględniając poniższy podział.

1. Studia wykonalności
2. Analiza kosztów i korzyści
3. Ocena oddziaływania na środowisko – uwzględniając oddzielnie wszystkie przedsięwzięcia wchodzące w zakres projektu do uzyskania decyzji środowiskowych.
4. Studia projektowe – w podziale na poszczególne etapy/fazy/elementy projektu (jeżeli dotyczy).
5. Opracowanie dokumentacji przetargowej – dla każdego zaplanowanego kontraktu zarówno na roboty budowlane, jak i usługi, w tym zarządzanie projektem.
6. Postępowanie lub postępowania o udzielenie zamówienia w odniesieniu do wszystkich zadań/etapów projektu (należy podać informacje o wszystkich planowanych lub realizowanych postępowaniach przetargowych, w szczególności z uwzględnieniem daty ogłoszenia oraz otwarcia ofert wraz ze wskazaniem trybu wyboru wykonawcy).
7. Nabycie gruntów do momentu uzyskania wszystkich niezbędnych dla celów projektu nieruchomości.
8. Zezwolenie na inwestycję z wyszczególnieniem wszystkich wymaganych pozwoleń na budowę. W przypadku braku wymogu pozwolenia, należy określić daty dotyczące zgłoszenia robót.
9. Etap budowy/umowa od dnia rozpoczęcia robót do odbiorów końcowych i decyzji (w tym administracyjnych) zezwalających na eksploatację/użytkowanie.
10. Etap operacyjny – rozpoczęcie eksploatacji projektu.

W przypadku, gdy projekt podzielony będzie na etapy (rozumiane, jako odrębne zadania inwestycyjne, czy samodzielnie funkcjonujące części inwestycji), należy przedstawić odrębny opis dla każdego z etapów harmonogramu.

Uzupełnieniem harmonogramu jest wykres Gantta stanowiący załącznik do WoD.

4.2. Plan finansowania projektu

Plan finansowania powinien zawierać informację na temat wydatków kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych zgodnie z *Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach programu FEnIKS na lata 2021-2027* oraz biorąc pod uwagę wskazówki zawarte poniżej.

Plan, przedstawiony w formie tabelarycznej, powinien uwzględniać zarówno podział finansowania przedsięwzięcia w poszczególnych latach, jak też proponowaną strukturę finansowania (tj. wkład własny, dofinansowanie z UE oraz inne źródła).

Pod tabelą należy wskazać źródła, które zostały już zapewnione (np. przyznany kredyt) i wskazać przewidywany termin pozyskania źródeł, które nie zostały jeszcze zapewnione (w rozbiciu na poszczególne źródła).

Jeżeli źródłem finansowania projektu będą środki pochodzące z nadwyżki operacyjnej działalności przedsiębiorstwa, należy szczegółowo opisać prognozę ich pozyskania (na podstawie analizy finansowej – przepływów pieniężnych w okresie realizacji projektu) oraz w jaki sposób zostaną one przeznaczone na realizację projektu, formalne decyzje o przeznaczeniu części/całości zysku na cele inwestycyjne (decyzje zarządu spółki, walnego zgromadzenia, itp.)

Należy również zawrzeć informacje, czy i w jaki sposób poszczególne elementy projektu będą finansowane z innych źródeł/programów publicznych.

5. Aspekty środowiskowe i klimatyczne.

Należy przedstawić podstawowe ustalenia z przeprowadzonej analizy. Opis ten powinien być rozszerzeniem informacji zawartych w załączniku nr 4 do WoD niezbędnych dla oceny pod kątem spełnienia niżej wymienionych kryteriów:

- zgodność projektu z wymaganiami prawa dotyczącego ochrony środowiska;
- odporność infrastruktury na zmiany klimatu;
- zasada zrównoważonego rozwoju, w tym zasada „nie czyni poważnej szkody”;
- zastosowanie elementów z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym, poprawy efektywności energetycznej i OZE, ochrony przyrody (w tym różnorodności biologicznej) oraz adaptacji do zmian klimatu.

Rekomendowana dokumentacja na potwierdzenie spełnienia zasady „nie czyni poważnej szkody” znajduje się poniżej (należy posłużyć się tabelą właściwą dla danego typu projektu).

Tabela 1.

Cel środowiskowy	Rekomendowana dokumentacja na potwierdzenie spełnienia zasady DNSH dla dystrybucji gazu.
Łagodzenie zmian klimatu	<ol style="list-style-type: none">1. Deklaracja (a w przypadku rozpoczętych lub zakończonych inwestycji oświadczenie), że całkowita względna wielkość emisji nie przekracza/przekroczyła poziomu 20 000 ton ekwiwalentu CO₂ rocznie (w innym przypadku analiza śladu węglowego inwestycji).2. Deklaracja, że przy udzielaniu zamówienia publicznego wnioskodawca będzie uwzględniał kryteria „zielonych zamówień”, w szczególności poprzez wymóg stosowania materiałów budowlanych o niskim wpływie na środowisko lub wdrożenia systemów zarządzania środowiskowego (np. ISO 14001 lub EMAS), a w przypadku inwestycji zrealizowanych oświadczenia bądź inne dokumenty potwierdzające, że realizacja inwestycji była prowadzona zgodnie z tymi zasadami.3. Deklaracja, że działalność objęta projektem obejmuje także wykrywanie nieszczelności i naprawę istniejących gazociągów i innych elementów sieci w celu ograniczenia wycieków metanu.
Adaptacja do zmian klimatu	<ol style="list-style-type: none">1. Deklaracja (a w przypadku rozpoczętych lub zakończonych inwestycji oświadczenie), że budowane sieci zostały lub będą zaprojektowane w sposób zapewniający ich całkowitą odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe.
Zrównoważone wykorzystanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	<ol style="list-style-type: none">1. Decyzja środowiskowa wraz z raportem OOS, a w przypadku braku OOS deklaracja organu odpowiedzialnego za gospodarkę wodną (wydaną przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie), potwierdzające brak negatywnego wpływu projektu na jednolite części wód.2. Deklaracja o zgodności inwestycji z gminnymi programami ochrony środowiska (jeśli istnieje w gminie) bądź z innymi dokumentami strategicznymi.
Gospodarka o obiegu zamkniętym w tym zapobieganie powstawania odpadów i recykling	<ol style="list-style-type: none">1. Plan gospodarki odpadami na terenie prac budowlanych, o ile nie stanowi części dokumentacji a w przypadku rozpoczętych/zakończonych inwestycji (jeśli nie ma planu gospodarki

	<p>odpadami), oświadczenie, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> - materiały pozyskiwane w procesach demontażu sieci wycofywanych z eksploatacji są/były w bardzo wysokim procencie poddane recyklingowi oraz że stosuje się środki służące gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami; - podejmowane są/były starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu; - na terenie inwestycji ograniczane jest/było wytwarzanie odpadów podczas budowy uwzględniając najlepsze dostępne techniki oraz stosując wysokiej jakości recykling, z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych. <p>2. Deklaracja, że przy udzielaniu zamówienia publicznego wnioskodawca uwzględnił, lub będzie uwzględniał kryteria „zielonych zamówień”, w szczególności poprzez wymóg stosowania materiałów budowlanych o niskim wpływie na środowisko lub wdrożenia systemów zarządzania środowiskowego (np. ISO 14001 lub EMAS).</p>
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	<p>1. Deklaracja (a w przypadku rozpoczętych lub zakończonych inwestycji oświadczenie), że wentylatory, sprężarki, pompy i inne stosowane urządzenia objęte dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE (187) będą/są zgodne, w stosownych przypadkach, z wymogami dotyczącymi najwyższej klasy efektywności energetycznej oraz z rozporządzeniami wykonawczymi do tej dyrektywy i zastosowano w nich najlepszą dostępną technologię.</p>
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	<p>1. Decyzja środowiskowa wraz z raportem OOS, a w przypadku braku OOS deklaracja organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000.</p> <p>2. Deklaracja o zgodności inwestycji z gminnymi programami ochrony środowiska, bądź z innymi dokumentami strategicznymi.</p> <p>3. Deklaracja o nasadzeniach drzew i krzewów (kompensacja przyrodnicza).</p>

Tabela 2.

Cel środowiskowy	Rekomendowana dokumentacja na potwierdzenie spełnienia zasady DNSH dla sektora dystrybucji energii elektrycznej
Łagodzenie zmian klimatu	Deklaracja (a w przypadku rozpoczętych lub zakończonych inwestycji oświadczenie), że infrastruktura będąca przedmiotem projektu nie będzie/nie jest przeznaczona do tworzenia bezpośredniego połączenia lub rozbudowy istniejącego bezpośredniego połączenia z elektrownią, w przypadku, gdy bezpośrednia emisja gazów cieplarnianych przekracza 270 g ekwiwalentu dwutlenku węgla/kWh.
Adaptacja do zmian klimatu	Deklaracja zgodności inwestycji z wymaganiami normy PN-EN 50341 „Elektroenergetyczne linie napowietrzne prądu przemiennego powyżej 1 kV” (jeśli dotyczy).
Zrównoważone wykorzystanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	<ol style="list-style-type: none"> 1. Decyzja środowiskowa wraz z raportem OOS, a w przypadku braku OOS deklaracja organu odpowiedzialnego za gospodarkę wodną (wydaną przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie), potwierdzającą brak negatywnego wpływu projektu na jednolite części wód. 2. Deklaracja o zgodności inwestycji z gminnymi programami ochrony środowiska bądź z innymi dokumentami strategicznymi.
Gospodarka o obiegu zamkniętym w tym zapobieganie powstawania odpadów i recykling	<ol style="list-style-type: none"> 1. Plan gospodarki odpadami na terenie prac budowlanych, o ile nie stanowi części dokumentacji a w przypadku rozpoczętych/zakończonych inwestycji (jeśli nie ma planu gospodarki odpadami), oświadczenie, że: <ul style="list-style-type: none"> - materiały pozyskiwane w procesach demontażu sieci wycofywanych z eksploatacji są/były w bardzo wysokim procencie poddane recyklingowi oraz że stosuje się środki służące gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami; - podejmowane są/były starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu;

	<p>- na terenie inwestycji ograniczane jest/były wytwarzanie odpadów podczas budowy uwzględniając najlepsze dostępne techniki oraz stosując wysokiej jakości recykling, z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.</p> <p>2. Deklaracja, że w przypadku podejrzeń że urządzenie przeznaczone do utylizacji zawiera PCB, wnioskodawca postąpi (a w przypadku zrealizowanych inwestycji, oświadczenie o braku takich podejrzeń lub oświadczenie o tym że wnioskodawca postąpił) zgodnie z wytycznymi o szczególnym traktowaniu odpadów, w których oznaczono zawartość PCB powyżej 50mg/kg, wynikającymi z ustawy o odpadach.</p> <p>3. Deklaracja, że przy udzielaniu zamówienia publicznego wnioskodawca będzie uwzględniał kryteria „zielonych zamówień”, w szczególności poprzez wymóg stosowania materiałów budowlanych o niskim wpływie na środowisko lub wdrożenia systemów zarządzania środowiskowego (np. ISO 14001 lub EMAS) a w przypadku inwestycji zrealizowanych oświadczenia bądź innych dokumentów potwierdzających, że realizacja inwestycji była prowadzona zgodnie z tymi zasadami.</p>
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	<p>1. Deklaracja (a w przypadku rozpoczętych lub zakończonych inwestycji oświadczenie o) zgodności inwestycji z obowiązującymi normami i przepisami w celu ograniczenia wpływu promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie człowieka, w tym z zaleceniem Rady 1999/519/WE w sprawie ograniczenia narażenia ludności na pola elektromagnetyczne (od 0 Hz do 300 GHz).</p> <p>2. Deklaracja (a w przypadku rozpoczętych lub zakończonych inwestycji oświadczenie o) zgodności inwestycji ze zmianą do normy N SEP-E-004:2014/A1:2019-05 (jeśli dotyczy).</p> <p>3. Deklaracja (a w przypadku rozpoczętych lub zakończonych inwestycji oświadczenie o) zgodności inwestycji z normą PN-HD 603 S1:2006 (jeśli dotyczy).</p> <p>4. Deklaracja (a w przypadku rozpoczętych lub zakończonych inwestycji oświadczenie o) zgodności inwestycji z normą PN-HD 621 S1:2003 (jeśli dotyczy).</p> <p>5. Deklaracja (a w przypadku rozpoczętych lub zakończonych inwestycji oświadczenie o), że przy udzielaniu zamówień publicznych wnioskodawca zapewni odpowiednie zapisy w obrębie opisu przedmiotu zamówienia, że zamawiane materiały nie mogą zawierać PCB.</p>
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i	<p>1. Decyzja środowiskowa wraz z raportem</p>

ekosystemów	<p>OOŚ, a w przypadku braku OOŚ deklaracja organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000.</p> <p>2. Deklaracja o zgodności inwestycji z gminnymi programami ochrony środowiska bądź z innymi dokumentami strategicznymi.</p> <p>3. Deklaracja o nasadzeniach drzew i krzewów (kompensacja przyrodnicza).</p>
-------------	--

Inne możliwe dokumenty potwierdzające zasadę DNSH:

- Na etapie oceny:
 - audyt energetyczny, ocena śladu węglowego;
 - inwentaryzacja przyrodnicza;
 - zgłoszenia / decyzje geologiczne;
 - zgłoszenia / pozwolenia wodnoprawne.
- Na etapie realizacji:
 - dokumentacja przetargowa (stosowanie zielonych zamówień);
 - karty, świadectwa, deklaracje pochodzenia, jakości, bezpieczeństwa zastosowanych materiałów, urządzeń itp.
 - sprawozdania, protokoły z wykonywania warunków decyzji na etapie budowy, np. decyzji na wycinkę drzew i krzewów;
 - system zarządzania środowiskowego, raporty z realizacji celów środowiskowych w ramach systemów zarządzania środowiskowego (np. ISO 14001);
 - ewidencja odpadów;
 - protokoły z badań, sprawozdania, przeglądy itp. potwierdzające przestrzeganie warunków.

6. Analiza Kosztów i Korzyści (AKK)

Analizę kosztów i korzyści, w tym analizę ekonomiczną i finansową oraz ocenę wrażliwości i ryzyka należy przeprowadzić zgodnie z podejściem zastosowanym w *Wytycznych dotyczących zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym hybrydowych na lata 2021-2027*.

Jednym z elementów analizy finansowej, nieobjętym ww. wytycznymi, będzie obliczenie wysokości dofinansowania przy zastosowaniu metody no over-compensation, o której mowa w załączniku do regulaminu naboru i oceny projektów *Sposób obliczania poziomu dofinansowania*.

Należy również szczegółowo opisać przypadki, w których cały projekt, lub jego część są/będą finansowane z innych źródeł publicznych (krajowych i zagranicznych).

AKK powinna zostać uzupełniona załącznikami w postaci elektronicznej tabel analizy finansowej i ekonomicznej.

Powyższa struktura SW nie jest obligatoryjna, ale stanowi zakres informacji wymaganych dla projektów ubiegających się o dofinansowanie w ramach działania FENX.02.03. Informacje te mają być uzupełnieniem i uszczegółowieniem danych zawartych w WoD.